

blevet været taget af politiet, amtet eller justitsministeriet ved såvel en forudgående prøvelse af budgettet som en efterfølgende regnskabsmæssig kontrol.

Efter justitsministeriets opfattelse vil det være forsvarligt at ophæve den nævnte kontrol fra myndighedernes side. Da der efter forslaget ikke kræves forudgående tilladelse, vil en sådan kontrol også være af begrænset betydning. Der foreslås i stedet indført en ordning, hvorefter der skal ske offentliggørelse af et regnskab for indsamlingen, hvori administrationsomkostninger og anvendelsen af overskuddet er specificerede og dokumenterede. Bidragyderne vil herefter selv kunne kontrollere de nævnte forhold. For at sikre, at reglerne om regnskabet's offentliggørelse overholdes, foreslås det, at indsamlinger skal anmeldes til politiet, inden de iværksættes. Der henvises til bemærkningerne til § 1, stk. 1 og § 3.

I forbindelse med forslaget om en mindskelse af myndighedernes kontrol må nævnes den kontrol, der udføres af Erhvervenes Indsamlingskontrol. Indsamlingskontrollen, der er stiftet i 1949 af en række erhvervsorganisationer, har til formål „at overvåge og kontrollere, at indsamlinger, hvorom henvendelse rettes til erhvervs kredse, sker på sund og økonomisk basis“. Formålet realiseres gennem meddelelse af godkendelse af de indsamlinger, som underkaster sig kontrol af indsamlingskontrollen med hensyn til indsamlingens iværksættelse og midlernes anvendelse.

Som foran nævnt har justitsministeriets praksis med hensyn til gade- og husindsamlinger været restriktiv. Dette skyldes bl. a. ønsket om at undgå for store gener for den del af befolkningen, som ikke ønsker at yde bidrag. Under den gældende ordning har det ikke voldt vanskeligheder at følge en restriktiv praksis, idet man har kunnet indskrænke tilladelser til gade- og husindsamlinger til særligt kvalificerede formål. En sådan begrænsning lader sig imidlertid ikke forene med princippet om fri indsamlingsret. Et tilladelsessystem, der tilsigter at begrænse antallet af gade- og husindsamlinger, men hvor der ikke ved afgørelsen af, om tilladelse skal meddeles, må tages hensyn til formålet, lader sig efter justitsministeriets opfattelse ikke administrere på forsvarligt grundlag. En fuldstændig frigivelse af gade- og husindsamlinger vil på den anden side være i afgørende modstrid med det ovennævnte hensyn til befolkningen. Det foreslås derfor i stedet med en enkelt undtagelse at afskaffe gade- og husindsamlinger. På baggrund af den restriktive praksis vil dette ikke betegne noget afgørende brud med den hidtidige retstilstand.

Forbudet vil dog kunne få mærkbare følger for

de foreninger, som gennem en længere årrække har fået en betydelig del af deres indtægter ved regelmæssige gade- og husindsamlinger, herunder markedage. Der foreslås derfor indsat en bestemmelse, hvorefter sådanne foreninger i samme omfang som hidtil kan afholde gade- og husindsamlinger. Der henvises til bemærkningerne til § 7, stk. 3.

De ovennævnte hensyn til befolkningen gør sig især gældende med hensyn til indsamlinger ved personlig eller telefonisk henvendelse, medens generne er begrænsede for så vidt angår indsamlinger, der finder sted ved henstilling af bøsser, når der ikke samtidig sker personlig henvendelse med opfordring til at yde bidrag. Disse indsamlinger vil derfor ikke blive omfattet af forbudet.

De indsamlingsformer, der herefter kan anvendes, er i første række opfordring til at yde bidrag gennem pressen, radio og fjernsyn og opfordring pr. brev, der ikke efterfølges af en personlig henvendelse, samt henstilling af bøsser på gader, i butikker m. v.

Med hensyn til de i udlandet gældende indsamlingsregler kan nævnes, at man hverken i Norge eller Sverige har en almindelig indsamlingslov.

I Norge bestemmes dog i enkelte kommunale politivedtægter, at indsamlinger på offentlige steder kræver politiets tilladelse, ligesom politiet undertiden efter anmodning giver en slags autorisation ved at stemple indsamlingsbøgerne. Erhvervslivet har etableret en „Næringslivets Indsamlingskontrol“, der fører kontrol med indsamlinger, som får midler fra erhvervs virksomheder.

Også i Sverige har erhvervslivet nedsat et kontrolorgan „Næringslivets granskningsnæmnd for gåvor og understødsannonser“. Nævnet har bl. a. indgået aftale med postvæsenet om, at det kan disponere over postgironumre i serien 900000. Numrene tildeles upolitiske foreninger, som ønsker at foretage offentlige indsamlinger. Der stilles som betingelse, at regnskabet gennemgås af en autoriseret revisor eller en af handelskammeret godkendt granskningsmand, og at regnskaberne inden 4 måneder efter indsamlingens afslutning sammen med revisionsberetningen indsendes til nævnet til godkendelse.

I forbindelse med forslagets udarbejdelse har man indhentet udtalelser fra politidirektøren i København, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af politiassessorer og politifuldmægtige i Danmark, Foreningen af amtmænd og Foreningen af amtsjurister.

En gennemførelse af lovforslaget vil i forhold til den gældende lov betyde en mindre offentlig administration. Forslaget har ikke økonomiske konsekvenser for det offentlige.